

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1943 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om livränta åt värnpliktige sergeanten E. S. Östmans änka och minderåriga barn.

I en inom andra kammaren under nr 258 väckt motion, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, hemställer herr *Skoglund* i Umeå, »att riksdagen måtte tillerkänna fru Gunborg Östman, änka efter konstituerade sergeanten, vpl 580-69-29 Eric Samuel Östman, samt deras tre minderåriga barn livränta eller annan däremot svarande ersättning med belopp, som skulle ha utgått till dem, därest de av vederbörande myndighet tillerkänts livränta enligt kungl. förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring».

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Östman, som var född den 15 december 1909, avled den 20 juli 1942;

att han under fullgörande av militär beredskapstjänstgöring i april 1940 ådrog sig en katarral infektionssjukdom;

att han vid en senare företagen läkarundersökning befanns lida av blodsjukdomen leukämi;

att han därefter vårdades å olika sjukhus för sistnämnda sjukdom intill sin död;

att överläkaren vid Umeå lasarett S. R. Ekvall såsom sin uppfattning uttalat, att det syntes sannolikt, att den ursprungliga orsaken till Östmans blodsjukdom varit den katarrala infektionssjukdom, vilken han ådragit sig under militärtjänstgöringen år 1940, och att tjänstgöringen varit orsaken till denna katarrala infektionssjukdom;

att Östman vid sitt frånfälle efterlämnade änkan Gunborg Östman, samt tre minderåriga barn i åldrarna 7, 5 och 2 år;

att änkan jämlikt lagen om barnbidrag tillerkänts barnbidrag med 900 kronor för år;

samt att hon i övrigt icke uppbär någon regelbunden inkomst.

Sedan Östman hos *riksförsäkringsanstalten* anhållit om ersättning på grund av förenämnda blodsjukdom, förklarade anstalten genom beslut den 11 januari 1941, att ersättning jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärersättningsförordning icke kunde tillerkännas Östman, enär skälig anledning funnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Bihang till riksdagens protokoll 1943. 8 saml. Nr 19—20.

Försäkringsrådet, varest Östman häröver anförde besvär, fann genom utslag den 12 september 1941 ej skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Sedan Östman härefter hos Kungl. Maj:t anhållit att bliva tillerkänd ersättning på grund av förenämnda sjukdom, anförde *arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse* följande:

Sjukvårdsstyrelsen hade inhämtat yttrande från medlemmen av dess vetenskapliga råd, professorn S. Ingvar. Denne hade anført, bland annat, att något kausalsammanhang mellan militärtjänsten och Östmans ifrågavarande sjukdom icke vore sannolikt men att den omständigheten, att Östman trots sjukdom och feber fortsatt att tjänstgöra, måste ha ogynnsamt inverkat på sjukdomens utveckling. Till denna uppfattning anslöte sig sjukvårdsstyrelsen.

Genom beslut den 12 juni 1942 fann *Kungl. Maj:t* den av Östman gjorda ansökningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Över den nu föreliggande motionen har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande från *medicinalstyrelsen*, som anført, att styrelsen anslöte sig till den uppfattning angående kausalsammanhanget mellan militärtjänsten och Östmans sjukdom, som uttalats av *arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse*, men att styrelsen likväl med hänsyn till i ärendet föreliggande synnerligen ömmande omständigheter funne sig icke böra avstyrka bifall till motionen.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår hava riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet funnit ersättning jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning icke kunna tillerkännas Östman, enär skälig anledning finnes att antaga, att den ifrågavarande blodsjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill. Överläkaren vid Umeå lasarett, regementsläkaren S. Ekvall, vilken haft Östman under observation vid olika tillfällen under dennes sjukdom, har emellertid i ett den 13 november 1940 avgivet utlåtande anført, att det vore sannolikt, att sjukdomen ådragits genom den katarrala infektionssjukdom, av vilken Östman drabbats under militärtjänstgöring i april 1940, ävensom att tjänstgöringen varit orsaken till denna katarrala åkomma. I anslutning härtill har Ekvall uttalat, att skälig anledning ej finnes att antaga, att blodsjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än militärtjänstgöringen, ej heller att någon annan orsak väsentligen bidragit därtill.

I betraktande av de särskilda omständigheterna i föreliggande fall — icke minst det förhållandet, att den medicinska vetenskapen enligt vad professorn S. Ingvar uttalat alltjämt står frågande inför orsakerna till uppkomsten av blodsjukdomen leukämi — har utskottet funnit starka billighetsskäl tala för att Östmans efterlevande beredas ersättning enligt grunderna i 1927 års militärsättningsförordning. Det må i detta sammanhang framhållas, att riks-

dagen tidigare i några fall, vilka synas ha varit i viss mån likartade med det nu föreliggande, medgivit att understöd finge utgå till värnpliktiga med belopp, som skulle ha tillkommit vederbörande, därest militärsättningsförordningen varit tillämplig, dock utan rätt för vederbörande att å understödet åtnjuta dyrtidstillägg. I sådant hänseende torde kunna åberopas två beslut vid 1941 års riksdag angående understöd åt S. H. Hildestam och B. H. Lindström (bankoutskottets utl. nr 28, p. 3 och 4).

I anslutning till vad riksdagen i nu antydda fall medgivit har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att Östmans efterlevande maka och minderåriga barn må komma i åtnjutande av ersättning med belopp, som skulle ha utgått, därest 1927 års militärsättningsförordning varit å dem tillämplig. Med hänsyn till föreliggande ömmande omständigheter synes å ersättningen böra få åtnjutas dyrtidstillägg i vanlig ordning.

Den ifrågasatta ersättningen lärer böra utgå räknat från och med den 1 januari 1943.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av motionen II: 258, må medgiva, att till Eric Samuel Östmans efterlevande maka Gunborg Östman och till deras tre minderåriga barn må, räknat från och med den 1 januari 1943, av det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas den ersättning, som skulle ha tillkommit dem, därest förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit å dem tillämplig.

Stockholm den 9 mars 1943.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Berling*, *Nordenson**, *Friggerdker*, *Sundvik**, *Leander*, *Lindbärg* och *Johansson* i Fårekulla*;

från andra kammaren: herrar *Svedman*, *Paulsen*, *Andersson* i Falkenberg, *Hall*, *Andersson* i Munkaljungby, *Eriksson* i Sandby, *Malmborg* och *Persson* i Norrby.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.